

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce **V. T.**, zastoupeného Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL. M. eur, advokátem se sídlem Praha 8, Nile House, Karolinská 654/2, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 10. 2016, č. j. 42 Az 27/2016-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 21. 6. 2016, č. j. OAM-38/LE-LE05-LE05-2016, e. č. L010253, neudělil žalovaný žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu; Krajský soud v Ústí nad Labem ji rozsudkem ze dne 31. 10. 2016, č. j. 42 Az 27/2016-28, zamítl.

Krajský soud v napadeném rozsudku nejprve shrnul, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany z důvodu obav před nastoupením vojenské služby, potažmo před výkonem trestu odnětí svobody pro případ, že by nástup odmítl. K námitce, že se žalovaný dostatečně nevypořádal se zjištěným skutkovým stavem a že relevantní právní předpisy nevyložil eurokonformním způsobem, v souladu s čl. 4 směrnice Rady 2004/83/ES o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), krajský soud uvedl, že si žalovaný za účelem posouzení žádosti opatřil řadu podkladů (mj. zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Human Rights Watch 2016,

Amnesty International a dalších nevládních mezinárodních organizací, jakož i Ministerstva zahraničních věcí ČR), na jejichž základě pak srozumitelně zdůvodnil, proč žalobce podmínky pro udělení azylu nesplňuje. Ve shodě s žalovaným dále krajský soud konstatoval, že branná povinnost patří k základním závazkům příslušníků jednotlivých států a nepředstavuje azylově relevantní důvod ani tehdy, pokud se s ní pojí riziko účasti při bojových akcích. Připustil, že o azylově relevantní důvod by se mohlo jednat v případech, kdy by byl žadatel nucen podílet se na bojových akcích mezinárodním právem odmítaných (genocida, etnické čistky, kruté vedení války proti civilnímu obyvatelstvu, atp.), nebylo však zjištěno, že by se ukrajinská armáda takových činů dopouštěla. K obavě žalobce z trestu za nenastoupení vojenské služby krajský soud uvedl, že na Ukrajině došlo ke znovuzavedení alternativní vojenské služby, a dodal, že ačkoli by žalobci skutečně hrozilo trestní stíhání, kdyby vojenskou službu nenastoupil, podle dostupných zdrojů v úvahu přichází maximálně trest pokuty, veřejné služby nebo podmíněného odnětí svobody. Co se týče nedostatečné vybavenosti ukrajinské armády a špatných podmínek v tamních věznicích, pro které se žalobce domáhal udělení doplňkové ochrany, krajský soud poukázal na to, že žalobce tyto obavy zmínil poprvé v žalobě a kromě toho dosud povolávací rozkaz nepřevzal a výkon vojenské služby neodmítl; veškeré navazující úvahy jsou proto ryze hypotetické.

Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel nejprve v obecné rovině odkazuje na základní zásady uvedené v § 2 až § 8 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a namítá, že žalovaný nezjistil správně skutkový stav a v důsledku toho nesprávně aplikoval § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu. Je přesvědčen, že na jeho případ dopadá čl. 4 kvalifikační směrnice, a proto je třeba vykládat dotčené vnitrostátní předpisy eurokonformně, popřípadě přiznat tomuto článku přímý účinek. V návaznosti na to připomíná, že Nejvyšší správní soud konstantně judikuje, že jsou-li dány skutečnosti, na jejichž základě lze i jen předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo nebo by dojít mohlo, a správní orgán nemá dostatek důkazů o opaku, pak tyto skutečnosti musí zohlednit ve prospěch žadatele o azyl. Jinak řečeno, žadatel o azyl sice má v řízení povinnost tvrdit azylově relevantní důvody, označit potenciální důkazy a poskytnout žalovanému součinnost při jejich obstarání, avšak obstarat tyto důkazy musí žalovaný, neboť k tomu má potřebné kapacity a kompetence (zde odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008-83, a ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63). Ohledně samotné situace v zemi původu stěžovatel upozorňuje na aktuální zprávy Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a tvrdí, že žalovaný vycházel ze zastaralých zdrojů, které nereflektovaly dynamické změny ve vnitřní situaci na Ukrajině. S tímto argumentem se však krajský soud nevypořádal, tudíž stěžovatel nemá nyní obsahově na co reagovat. Ze všech výše uvedených důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření označil kasační stížnost za zcela neprojednatelnou pro její neurčitost. Stěžovatel, dle jeho názoru, nespecifikuje, k jaké situaci nebylo

pokračování

přihlédnuto, v jakém směru nepostupoval žalovaný eurokonformním způsobem a jaké požadavky vyplývají z čl. 4 kvalifikační směrnice; fakticky brojí jen proti rozhodnutí správního orgánu, ačkoli kasační stížnost je opravným prostředkem proti rozhodnutí krajského soudu ve věcech správního soudnictví. Byl-li stěžovatel nespokojen s podklady, které si žalovaný opatřil, měl navrhnout jejich doplnění při seznámení se s nimi, což neučinil. Kasační stížnost vůbec nemíří proti dostatečně podrobným závěrům krajského soudu, a měla by proto být zamítnuta.

Specifikum kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany spočívá v tom, že možnost jejího posouzení soudem závisí nejen na splnění podmínek její přípustnosti, ale také na splnění podmínky její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy na předpokladu, že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Vymezením institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně věnoval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, případně v usnesení ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57 (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z <http://www.nssoud.cz>). Z nich vyplývá, že soudní ochrana byla stěžovateli již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci, a že další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn přesahem jeho vlastních zájmů. Z tohoto úhlu pohledu proto Nejvyšší správní soud nahlížel na stěžovatelem podanou kasační stížnost a důvody v ní uplatněné, a po konstatování její přípustnosti (tj. splnění zákonných procesních předpokladů) dospěl k závěru, že přijatelná není.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda řízení před krajským soudem nebylo zatíženo vadou podřaditelnou pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (tj. nepřezkoumatelností pro nesrozumitelnost nebo pro nedostatek důvodů, či jinou vadou řízení, která by mohla mít vliv na jeho zákonnost), neboť ta, je-li zjištěna, může být podle ustálené judikatury důvodem přijatelnosti kasační stížnosti. Stěžovatel sice krajskému soudu vytýká opomenutí jedné z žalobních námitek, zdejší soud nicméně zjistil, že uvedená námitka vypořádána byla, byť se tak nestalo výslovně. Podstatné je, že v napadeném rozsudku krajský soud srozumitelně a v souladu s ustálenou judikaturou vyjádřil, že obligatorní výkon vojenské služby (který navíc není pro stěžovatele na pořadu dne) nepředstavuje důvod pro udělení azylu ani tehdy, byl-li by spojen s účastí v bojových akcích (viz rozsudky zdejšího soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004-49, a ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83, publikovaný pod č. 2406/2011 Sb. NSS, který se týká výjimek z tohoto pravidla). Je-li tedy určité tvrzení z hlediska naplnění § 12 zákona o azylu zcela irrelevantní, je bezpředmětné ve vztahu k němu provádět dokazování. Kromě toho se zdejší soud v minulosti opakovaně vyslovil k povinnosti dostatečného odůvodnění rozhodnutí tak, že „*tento závazek nemůže být chápán tak, že vyžaduje za všech okolností podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument účastníka.*“ (viz rozsudky ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 - 130, a ze dne 25. 3. 2010, č. j. 5 Afs 25/2009 - 98, publikovaný pod č. 2070/2010 Sb. NSS).

V projednávané věci Nejvyšší správní soud nenalezl žádnou otázku, k níž by považoval za potřebné se vyjádřit z důvodu sjednocování judikatury. Žalovaný při

zjišťování skutkového stavu postupoval standardně a logické jsou také závěry, které ze svých zjištění učinil. Nebyl zjištěn ani rozpor napadeného rozsudku s ustálenou judikaturou tohoto soudu, a to zejména tou, která konstatuje, že v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany leží břemeno tvrzení azylově relevantních důvodů především na žadateli, přičemž absence takových tvrzení ze strany žadatele o azyl nemůže být nahrazována zjištěními správním orgánem jinak získanými (viz například rozsudek ze dne 16. 9. 2005, č. j. 6 Azs 224/2004 – 37), nebo že stát je zodpovědný za náležité zjištění reálií o zemi původu, zatímco žadatel musí unést důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby (rozsudek ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005-58). Z těchto důvodů je irrelevantní argumentace články 4 a 5 kvalifikační směrnice i domnělá povinnost žalovaného zohlednit za panující důkazní nouze žadatelova tvrzení bez dalšího v jeho prospěch.

Domnívá-li se stěžovatel, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, pak zdejší soud uvádí, že doplňková mezinárodní ochrana je ochranou subsidiární, jež má být poskytnuta osobám, kterým hrozí vážná újma ve smyslu čl. 15 kvalifikační směrnice, respektive ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Pro zkoumání důvodnosti obav, že cizinec utrpí závažnou újmu, aplikuje Nejvyšší správní soud test „*reálného nebezpečí*“ (viz například rozsudek ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82); institut § 14a zákona o azylu si nicméně neklade za cíl ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu (rozsudek ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005-46). Podstatné v souzené věci přitom je, že stěžovatel dosud řádně nepřevzal povolávací rozkaz, a proto veškeré úvahy nad konsekvencemi nástupu či odmítnutí nástupu vojenské služby (včetně úvah o poměrech v ukrajinské armádě a tamních věznicích) jsou, jak již bylo uvedeno, čistě hypotetické (blíže viz například rozsudek zdejšího soudu ze dne 26. 3. 2008 č. j. 2 Azs 71/2006-82 o tzv. „*přiměřené pravděpodobnosti*“, a na něj navazující rozsudek ze dne 30. 9. 2008 č. j. 5 Azs 66/2008-70, a nález Ústavního soudu ze dne 30. 1. 2007, sp. zn. IV. ÚS 553/06). Dostatečným respektem k principu *non-refoulement* je pak možnost stěžovatele požádat znovu o udělení mezinárodní ochrany, pokud by se situace v zemi původu změnila (usnesení zdejšího soudu ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014-17, či rozsudky ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011-131, a ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011-74).

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje odpověď na všechny přípustné kasační námitky. Držel-li se krajský soud při svém rozhodování této ustálené judikatury a nedopustil-li se žádného zásadního procesního pochybení, a konečně netvrdil-li stěžovatel žádné konkrétní důvody přijatelnosti kasační stížnosti, pak kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy a zdejší soud ji podle § 104a s. ř. s. usnesením jako nepřijatelnou odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

pokračování

3 Azs 272/2016 - 35

V Brně dne 17. května 2017

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu